

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **P. H.**, zastoupeného JUDr. Soňou Nathovou, advokátkou se sídlem Spojovací 852, Trutnov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkum rozhodnutí žalované ze dne 18. 11. 2010, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2012, č. j. 32 Ad 23/2011 – 65,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Soně Nathové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1.936 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2012, č. j. 32 Ad 23/2011 – 65 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 11. 2010, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“) o námitkách proti jejímu rozhodnutí ze dne 8. 6. 2010 *(pozn. NSS: v rozhodnutí chybně uvedeno 8. 6. 2009)*, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná zamítla žádost stěžovatele o invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

Rozhodnutí odůvodnila tak, že na základě lékařského posudku poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pracovní schopnost žalobce pouze o 20 %.

V **napadeném rozhodnutí** se žalovaná odvolala na závěry posudku svého lékaře ze dne 3. 11. 2010 vypracovaného pro účely námitkového řízení. Podle tohoto posudku odpovídal nepříznivý zdravotní stav stěžovatele postižení uvedenému v kapitole XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu B (osteopatie a chondropatie), položce 1 písm. b) (středně těžká forma), přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb."), pro které se v tomto posudku stanovila míra poklesu pracovní schopnosti na 20 %. Vzhledem k vlivu postižení na schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, a na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace byla ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšena hodnota míry poklesu pracovní schopnosti o 10 % na celkových 30 %. Rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu u stěžovatele byl algický syndrom krční páteře – rameno – ruka s dlouhodobými bolestivými projevy při velmi chudém objektivním nálezu na doložených vyšetřeních. Stěžovatel v rámci námitkového řízení namítal nesprávně stanovenou diagnózu posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov, avšak tuto námitku neshledala žalovaná důvodnou.

V **žalobě** proti napadenému rozhodnutí stěžovatel uvedl, že posudek žalované není správný, co se týče posouzení jeho zdravotního stavu, podle jeho názoru měl být shledán pokles jeho pracovní schopnosti o více než 35 %. Stěžovatel trval na tom, že posudkový lékař nesprávně zhodnotil závěry odborných lékařů, a navrhnul, aby si soud vyžádal lékařský posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí a případně i znalecký posudek z oboru zdravotnictví. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.

Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud") provedl v rámci řízení o žalobě důkaz lékařskou dokumentací Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ") Trutnov a zjistil, že stěžovatel podal první žádost o invalidní důchod dne 21. 9. 2009. Na základě posudku lékaře OSSZ ze dne 26. 11. 2009, který shledal, že se u stěžovatele nejedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, vydala žalovaná dne 22. 12. 2009 rozhodnutí, kterým zamítla žádost stěžovatele o invalidní důchod. Dne 15. 3. 2010 podal stěžovatel proti tomuto rozhodnutí námitky. Pro účely námitkového řízení byl dne 12. 5. 2010 posouzen stav stěžovatele lékařem ČSSZ v Hradci Králové. Podle tohoto posudku bylo rozhodujícím zdravotním postižením postižení podle kapitoly XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položky 1b (lehké funkční postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na 20 % a žalovaná proto rozhodnutím ze dne 27. 5. 2010 v námitkovém řízení dospěla k závěru, že žalobce není invalidní, námitky zamítla a své rozhodnutí ze dne 22. 12. 2009 potvrdila. Mezitím stěžovatel podal dne 30. 4. 2010 další žádost o invalidní důchod. Žalovaná dne 8. 6. 2010 tuto žádost zamítla a jako podklad pro rozhodnutí použila posudek svého lékaře ze dne 12. 5. 2010, který vznikl pro účely řízení o námitkách proti rozhodnutí o první žádosti o invalidní důchod ze dne 21. 9. 2009.

Krajský soud nechal v průběhu řízení o žalobě vypracovat posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále jen „PK MPSV v Hradci

Králové“) ze dne 3. 2. 2012. PK MPSV v Hradci Králové zasedala v řádném složení za přítomnosti odborné neuroložky, stěžovatel byl při jejím jednání vyšetřen a byl posuzován jako pracovník v dělnických profesích. Podle diagnostického souhrnu byla u stěžovatele zjištěna tato postižení: bolesti v oblasti krční páteře s iridiací do pravého ramenního kloubu, pravé horní končetiny až do malíčku bez prokázaného kompresivního kořenového syndromu, degenerativní změny pravého ramenního kloubu bez posudkově významného omezení hybnosti, chronická obstrukční plicní nemoc, zánět průdušek. Podle zadání krajského soudu provedla PK MPSV v Hradci Králové v posudkovém závěru zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele za období od podání první žádosti o invalidní důchod dne 21. 9. 2009 do 31. 12. 2009, a také za období od 1. 1. 2010 ke dni vydání napadeného rozhodnutí (18. 11. 2010). Pro období do 31. 12. 2009 byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bolest v oblasti krční páteře s iridiací do pravého ramenního kloubu, pravé horní končetiny až do malíčku bez prokázaného kompresivního kořenového syndromu. Procentní míra poklesu soustavné výdělečné činnosti byla stanovena ve výši 25 % a postižení bylo určeno podle kapitoly XV, oddílu F, položky 1 písmena b), přílohy k vyhlášce č. 284/1995 Sb. PK MPSV v Hradci Králové nezjistila posudkově významné skutečnosti pro zvýšení horní hranice o 10 % a stěžovatel nebyl podle jejího závěru plně ani částečně invalidní. Pro období od 1. 1. 2010 ke dni napadeného rozhodnutí (18. 11. 2010) bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stejné postižení, vzhledem k nové právní úpravě však bylo určeno podle kapitoly XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položky 1b (bolestivý syndrom páteře s lehkým funkčním postižením) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena ve výši 20 %. PK MPSV v Hradci Králové nezjistila posudkově významné skutečnosti pro zvýšení horní hranice o 10 %. Ve svém posudku uvedla, že její hodnocení je ve shodě s posudkem lékaře v Hradci Králové ze dne 12. 5. 2010, který byl podkladem pro prvostupňové rozhodnutí. K posudku lékaře ČSSZ ze dne 3. 11. 2010 pro účely napadeného rozhodnutí o námitkách uvedla, že se podle ní jednalo o administrativní pochybení, protože z kontextu vyplývá, že lékař zamýšlel zařadit postižení do oddílu E a ne B. Hodnocení postižení procentní mírou v hodnotě 20 % navýšenou o 10 % pak považuje za nadhodnocení zdravotního stavu. Pokud by však skutečně zamýšlel zařadit postižení do oddílu B, jednalo by se podle jejího názoru o posudkový omyl. Závěr PK MPSV v Hradci Králové byl takový, že zdravotní stav stěžovatele neodpovídal ke dni vydání napadeného rozhodnutí žádnému stupni invalidity a míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na 20 %.

Stěžovatel vznesl při jednání u krajského soudu dne 19. 7. 2012 námitky stran posudkového hodnocení zdravotního stavu stěžovatele, konkrétně námitku chybně stanovené diagnózy. Odkázal na starší nálezy z Nemocnice na Homolce, jejíž závěry o postižení páteře stěžovatele jsou odlišné od vyšetření a závěrů Nemocnice v Trutnově. Nález z Nemocnice na Homolce uvádí, že postižení obratle CT5 uvažuje o možnosti komprese kořene. Stanovenou diagnózu VAS CB sy I dx, bronchitis chronica, CHOPN III. dle GOLD považuje za nepřezkoumatelnou. Už od roku 2009 trpěl nejméně 4 druhy zdravotního postižení a to postižením páteře, postižením hybnosti ramene, postižením či ztuhnutím prstu pravé ruky a opakovanými záněty průdušek. Stěžovatel se domníval, že hodnocení provedené do 31. 12. 2009 mělo být stanovené na horní hranici a dále navýšené. Také vznesl námitky proti posudku PK MPSV v Hradci Králové, podle něho byly

minimálně čtyři diagnózy žalobce nesprávně ohodnoceny a navrhnul, aby si soud vyžádal důkaz znaleckým posudkem.

Krajský soud ve vztahu k návrhu stěžovatele o vyžádání si znaleckého posudku upozornil účastníky, že doposud nebyly vyčerpány všechny možnosti doplnění důkazního řízení, a nechal vzhledem k námitkám stěžovatele vypracovat „srovnávací“ posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „PK MPSV v Brně“) a požádal jí o slovní hodnocení všech diagnóz. PK MPSV v Brně vyhotovila posudek dne 7. 9. 2012, zasedala v řádném složení za přítomnosti odborné neurologžky, stěžovatel byl při jednání komise vyšetřen a byl posuzován jako kvalifikovaný dělník. Podle diagnostického souhrnu byla u stěžovatele zjištěna tato postižení: vertebrogenní algický syndrom víceetážový, dominují zejména bolesti krční páteře s šířením do pravého ramene, pravé horné končetiny a pravého malíku, artrosa pravého ramenního kloubu, chronická obstrukční plícní nemoc, stp. opakovaných zánětech průdušek. Podle posudkového zhodnocení se u posuzovaného k datu vydání napadeného rozhodnutí jednalo o déletrvající bolesti krční páteře s postupným šířením bolesti do pravé horní končetiny až do oblasti malíku. Objektivně u posuzovaného dominovalo omezení hybnosti krční páteře se svalovou dysbalancí a s projevy nervosvalového dráždění, s intermitentně udávanou poruchou citlivosti v oblasti pravé ruky, avšak bez prokázaných známek poškození nervu, se zachovalou reflexologickou odpovědí, bez přítomnosti funkčně závažných svalových atrofií nebo omezení jemné motoriky ruky, stav tak odpovídal lehkému funkčnímu postižení. V oblasti ramenného kloubu nebylo shledáno posudkově významné funkční postižení a po stránce plicního onemocnění byl zdravotní stav posuzovaného dlouhodobě stabilizován. K námitkám posuzovaného ohledně komprese kořene komise uvádí, že doplňkové vyšetření EMG kompresi vůbec nepotvrzuje. Z posudkového hlediska je částečné omezení hybnosti malíku nevýznamné a v dalších odborných vyšetřeních již není dokumentováno. Na základě požadavku krajského soudu učinila PK MPSV v Brně posudkový závěr podle posudkových předpisů platných do 31. 12. 2009 za toto období, ale také podle předpisů platných od 1. 1. 2010 ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Posudkový závěr do 31. 12. 2009 byl takový, že u stěžovatele se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl vertebrogenní algický syndrom cervikobrachiální (tj. bolesti krční páteře s šířením bolesti do pravé horní končetiny včetně ramene) bez prokázaného funkčně významného neurologického deficitu. Procentní míra poklesu soustavné výdělečné činnosti byla stanovena podle kapitoly XV, oddílu F, položky 2 písm. b), přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. ve výši 25 %. K dalšímu navýšení komise neshledala objektivní podklad. Podle předpisů platných od 1. 1. 2010 ke dni napadeného rozhodnutí byl rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu také vertebrogenní algický syndrom cervikobrachiální (tj. bolesti krční páteře s šířením bolesti do pravé horní končetiny včetně ramene) bez prokázaného funkčně významného neurologického deficitu. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1 b) ve výši 20 % a k dalšímu navýšení také nebyl shledán objektivní podklad. Zdravotní stav byl zhodnocen ve shodě s posudkem lékaře z námitkového řízení v Hradci Králové, zatímco hodnocení lékaře z námitkového řízení v Liberci bylo označeno za administrativní pochybení. K datu vydání napadeného rozhodnutí zdravotní stav žalobce neodpovídal žádnému stupni invalidity.

Stěžovatel vznesl při jednání u krajského soudu dne 27. 9. 2012 další námitky. Z důvodu subjektivně vnímaných bolestí se podle jeho názoru jedná o středně těžké postižení, z důvodu souběhu více onemocnění považuje možnost navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti pouze o 10 % za přílišnou tvrdost zákona. Jelikož si první žádost o invalidní důchod podal už v roce 2009, mohlo být posouzení jeho zdravotního stavu podle dřívějších předpisů příznivější. Situace, kdy v roce 2010 podal další žádost o invalidní důchod, vyvolala zmatečný stav. Žalovaná mu doručila v krátké době po sebe rozhodnutí v jeho první žádosti i v druhé žádosti, přičemž pro rozhodnutí o druhé žádosti byl použit posudek, který sloužil jako podklad pro rozhodnutí o první žádosti.

V odůvodnění **napadeného rozsudku** krajský soud vyhodnotil výsledky provedeného dokazování a shledal žalobní námitku ohledně nesprávně stanovené diagnózy nedůvodnou. PK MPSV v Hradci Králové i PK MPSV v Brně posoudily všechny diagnózy stěžovatele, zohlednily závažnost jeho obtíží s odkazem na poměrně obsáhlou zdravotní dokumentaci a zejména odborné lékařské nálezy a zdravotní stav stěžovatele zhodnotily kvůli změně právní úpravy jak do data 31. 12. 2009, tak i po datu 1. 1. 2010. K námitce stěžovatele zhodnotila PK MPSV v Brně podle zadání soudu i jednotlivé diagnózy samostatně, přičemž ani v jednom případě nedosáhla míra poklesu pracovní schopnosti intenzity pro přiznání invalidního důchodu. Stěžovatel tak nebyl změnou právní úpravy poškozen a dostalo se mu nadstandardního zhodnocení jeho zdravotního stavu. Soud neshledal v postupu obou posudkových komisí žádné pochybení a měl za jednoznačně prokázané, že stěžovatel nebyl plně ani částečně invalidní za období do 31. 12. 2009. Také nebyl invalidní v žádném stupni podle zákona o důchodovém pojištění v znění účinném od 1. 1. 2010 k datu napadeného rozhodnutí. Z uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl.

Kasační stížnost proti napadenému rozsudku podal stěžovatel z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Stěžovatel v prvé řadě uvedl, že podle jeho názoru bylo o jeho žádosti o invalidní důchod ze dne 21. 9. 2009 rozhodováno posudkovými komisemi v rozporu se zákonem, míra poklesu pracovní schopnosti byla podhodnocena. Úředníci OSSZ Trutnov uvedli stěžovatele v roce 2010 v omyl, když byl vyzván, aby podal novou – další žádost o invalidní důchod, kterou si podal dne 30. 4. 2010. Tak vznikla překážka litispendence, protože v té době nebylo skončeno první řízení a on o tom nebyl poučen. Protože byla obě řízení vedena téměř současně, bylo pro ně použito totožné posouzení zdravotního stavu z roku 2010 a byla doručována v totožném měsíci, stěžovatel byl uveden v omyl a byl tak vyloučen z možnosti včas podat žalobu proti rozhodnutí o námitkách ve vztahu k žádosti ze dne 21. 9. 2009. Soud měl podle názoru stěžovatele rozhodnutí správního orgánu s ohledem na tento vadný postup zrušit. Podle stěžovatele bylo také sporné, zda jeho invaliditu posuzovat podle vyhlášky platné v roce 2009, nebo vyhlášky platné v roce 2010.

Stěžovatel se dále domnívá, že posudky v obou souběžných řízeních o invalidní důchod byly podhodnocené. Stěžovatel tvrdí, že faktický zdravotní stav, některé lékařské zprávy, ale zejména délka a důvod pracovní neschopnosti, nucené ukončení pracovní neschopnosti, charakter pracovního omezení a pokles výdělku nebyly vyhodnoceny v souladu se zákonem. Obecně má stěžovatel následující diagnózy: poškození páteře, poškození ramenného kloubu a omezením hybnosti, omezení a poruchy hybnosti

jednoho prstu a plicní onemocnění. Posudkové komise nevycházely ze specializovaného vyšetření Nemocnice na Homolce, kde je v lékařské zprávě popsaná možná komprese kořene, a tím i prokázané recidivující projevy kořenového dráždění. Důkaz posudkem PK MPSV v Brně je podle stěžovatele důkazem nevěrohodným a nedostatečným. PK MPSV v Brně vyhodnotila pokles na 20 % podle položky 1 b) – jako lehké postižení páteře, s tím, že k dalšímu navýšení není podklad. V tom vidí stěžovatel zásadní pochybení. Stěžovatel tvrdí, že má středně těžké funkční postižení, které je pod položkou 1 c), a je hodnoceno 30-40 procenty. Posudková komise měla podle něj aplikovat ustanovení § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., podle kterého je možné navýšení o 10 %. Stěžovatel má za to, že míra poklesu jeho pracovní schopnosti je 50 % a je tedy invalidní. Dále nebylo vůbec aplikováno ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb., přestože je stěžovatel výrazně omezen v zásadních denních aktivitách, nemůže vykonávat svoji předchozí práci svářeče na montážích a tvrdí, že jeho předchozí pracovní činnost nebyla dostatečně vyhodnocena. Podle zákona o zaměstnanosti je na základě rozhodnutí Úřadu práce Trutnov osobou zdravotně znevýhodněnou a tomu logicky nemůže odpovídat pokles míry pracovní schopnosti o 20 %.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil k novému řízení.

Žalovaná ke kasační stížnosti nepodala žádné vyjádření.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

Nejvyšší správní soud považuje za důležité se nejprve vyjádřit k uplatněným kasačním námitkám co do otázky jejich podřazení pod důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí, že ji podává z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. Jeho konkrétní kasační námitky lze rozdělit do několika základních bodů: stěžovatel namítá za prvé vadný postup správního orgánu (uvedení v omyl, vznik překážky litispendence, téměř současné vedení obou řízení, použití totožného posouzení zdravotního stavu z roku 2010 pro obě řízení, vyloučení z možnosti včas podat žalobu proti rozhodnutí o námitkách, správnost posuzování zdravotního stavu podle vyhlášky platné v roce 2009 nebo 2010). Tyto kasační námitky lze podřadit pod vady řízení podle kasačního důvodu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pod který spadá také situace, kdy při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadané rozhodnutí zrušit. Za druhé, stěžovatel namítá podhodnocení zdravotního stavu v posudcích v obou řízeních, ale také v posudcích posudkových komisí pro účely soudního řízení a nedostatečnost posudku PK MPSV v Brně. Pokud jsou kasační námitky námitkami o neúplném a nepřesvědčivém posouzení

zdravotního stavu, jedná se o námitku jiné vady řízení spadající pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. září 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, publikovaný pod číslem 511/2005 Sb., nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20, dostupný na www.nssoud.cz). Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hlediska ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.

Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek PK MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 - 43, přístupný na www.nssoud.cz).

Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, procentní míru poklesu pracovní schopnosti, stupeň invalidity, den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity. Obligatorní

náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti.

V projednávaném případě Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel si podal první žádost o invalidní důchod dne 21. 9. 2009 (nikoliv dne 26. 11. 2009, jak se chybně uvádí v jeho kasační stížnosti). O této žádosti bylo rozhodnuto dne 22. 12. 2009, a to tak, že se žádost zamítá. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel námitky, o kterých bylo rozhodnuto dne 27. 5. 2010. Ještě předtím, než bylo o námitkách rozhodnuto, stěžovatel podal další žádost o invalidní důchod, a to dne 30. 4. 2013. O této žádosti bylo rozhodnuto dne 8. 6. 2010 s využitím posudku ze dne 12. 5. 2010, vyhotoveného pro účely námitkového řízení, které se týkalo původní první žádosti o invalidní důchod. Prvostupňové rozhodnutí ze dne 8. 6. 2010 bylo potvrzeno napadeným rozhodnutím ze dne 18. 11. 2010.

Stran námitek vadného postupu správního orgánu Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost není důvodná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Uvedené námitky stěžovatel uplatnil až u druhého jednání před krajským soudem. Pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu platí zásada koncentrační, podle § 71 odst. 2 s. ř. s. může žalobce rozšířit žalobu o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby. Stěžovatel tyto námitky neuplatnil v žalobě ani v doplnění žaloby. Žaloba byla podána dne 29. 9. 2011 a druhé jednání ve věci proběhlo dne 27. 9. 2012, pokud by se námitky uplatněné u druhého jednání považovaly za rozšíření žaloby o další žalobní body, tyto nebyly uplatněny v zákonem stanovené lhůtě. K tomu Nejvyšší správní soud připomíná, že podle nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (přístupný na http:\\nalus.usoud.cz) vyplývá, že *„soudy jsou povinny své rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny“*. Povinností krajského soudu nepochybně je svá rozhodnutí řádně odůvodnit, měl by také vysvětlit, proč se konkrétní námitkou účastníka řízení nezabýval, například z důvodu, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě. Takto opožděně podaná námitka směřující proti správnosti procesního postupu žalované ve správním řízení nemohla na výsledku řízení ve věci nic změnit. V tomto případě se tedy nemohlo jednat a také nejednalo o takovou vadu řízení před soudem, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004, č. j. 1 Afs 25/2004 - 69, přístupné na www.nssoud.cz).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl také námitky ohledně posudků jeho zdravotního stavu, které uváděl už i ve své žalobě a jejím doplnění. Ani tyto námitky neshledal Nejvyšší správní soud jako důvodné. Konkrétní námitky, o které se opírá, byly již řešeny v rámci posudků PK MPSV v Hradci Králové a PK MPSV v Brně. Posudkové komise zdůvodnily, proč neaplikovaly navýšení procentní míry pracovní neschopnosti, a PK MPSV v Brně také podrobně odůvodnila, proč z lékařských zpráv nevyplývá komprese kořene. Specializované vyšetření provedené v Nemocnici na Homolce tvořilo podklad pro posouzení obou komisí a je uvedeno v posudkovém hodnocení. Stěžovatel dále uvedl, že

ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb. nebylo vůbec aplikováno. Podle posudkového závěru PK MPSV v Brně byly stanovenou horní hranicí míry poklesu pracovní schopnosti zohledněny i předchozí vykonávané výdělečné činnosti. Obě posudkové komise ve svých závěrech uvedly, že pro další procentní navýšení neshledaly objektivní podklad. V obou posouzeních dospěly komise k prakticky shodným závěrům o rozhodující příčině nepříznivého zdravotního stavu a o tom, že stěžovatel nebyl k datu napadeného rozhodnutí invalidní. Jako rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu uvedla PK MPSV v Hradci Králové bolest v oblasti krční páteře s iridiací do pravého ramenního kloubu, pravé horní končetiny až do malíčku bez prokázaného kompresivního kořenového syndromu, PK MPSV v Brně vertebrogenní algický syndrom cervikobrachiální (tj. bolesti krční páteře s šířením bolesti do pravé horní končetiny včetně ramene) bez prokázaného funkčně významného neurologického deficitu, obě komise se shodly na tom, že míra poklesu pracovní schopnosti je 20 %. Tyto posudky splňují podle názoru Nejvyššího správního soudu požadavek jasnosti, srozumitelnosti a úplnosti a také přesvědčivosti odůvodnění. Jelikož obě komise hodnotily zdravotní stav stěžovatele jednak za období do 31. 12. 2009, tak i za období od 1. 1. 2010 k datu vydání napadeného rozhodnutí, a ani v jednom hodnocení nedospěly k závěru o splnění podmínek pro přiznání invalidity, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že zdravotní stav stěžovatele byl zjištěn krajským soudem úplně a přesvědčivě, přičemž stěžovatel nebyl změnou právní úpravy poškozen.

Stěžovatel v kasační stížnosti vznesl také námitku, že je sporné, zda jeho zdravotní stav posuzovat podle vyhlášky platné v roce 2009, nebo vyhlášky platné v roce 2010. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. ke dni napadeného rozhodnutí, tedy v předmětné věci ke dni 18. 11. 2010. PK MPSV v Hradci Králové a také PK MPSV v Brně proto měly v rámci posudku pro účely soudního řízení hodnotit zdravotní stav ke dni 18. 11. 2010 podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, což také učinily. Navíc na základě zadání soudu hodnotily zdravotní stav i za období do 31. 12. 2009, podle tehdy účinných právních předpisů. To umožnilo krajskému soudu dospět k závěru, že stěžovatel nebyl změnou právní úpravy poškozen. Nejvyšší správní soud tedy dochází k závěru, že v řízení před krajským soudem nebylo sporné, podle jaké vyhlášky posuzovat zdravotní stav stěžovatele, protože se jednalo o žalobu proti rozhodnutí v řízení o jeho druhé žádosti o invalidní důchod z 30. 4. 2010. Stěžovatelův zdravotní stav byl však navíc posouzen i za období od podání první žádosti v roce 2009 podle tehdy účinné právní úpravy, a proto nebyl poškozen ani tím, že si z důvodu omylu, jak uvedl v kasační stížnosti, nepodal žalobu proti rozhodnutí o námitkách v řízení o první žádosti o invalidní důchod.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost jako nedůvodnou a zamítl ji.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nelze náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 odst. 1 písm. c) a d), § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „advokátní tarif“) odměna za dva úkony právní služby à 500 Kč, tj. za sepis kasační stížnosti a za další poradu s klientem přesahující jednu hodinu. Dále Nejvyšší správní soud přiznal k danému úkonu náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Jelikož je ustanovená advokátka plátcem DPH, byla jí odměna zvýšena o částku této daně v sazbě 21 %. Celkem tedy ustanovené zástupkyni přísluší odměna ve výši 1.936 Kč, která jí bude vyplacena do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu